

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
สารบัญภาพ	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	4
1.3 ขอบเขตของการศึกษา	4
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
2.1 แนวคิดการพัฒนา / ทฤษฎีความทันสมัย / แนวคิดเกษตรเคมี	7
2.2 แนวคิดการยอมรับสิ่งใหม่	14
2.3 แนวคิดการปรับตัว	15
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์	17
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมยั่งยืน	21
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	23
2.7 กรอบความคิด	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา	27
3.1 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล	28
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	28
3.3 เครื่องมือและวิธีการในการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
3.4 วิธีการดำเนินการเก็บข้อมูล	30
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	34

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	35
4.1 บริบทชุมชน	35
4.2 การปรับเปลี่ยนระบบการเกษตรของเกษตรกรชุมชนบ้านป่าไผ่	60
4.2.1 ช่วงระบบเกษตรดั้งเดิม (พ.ศ. 2469-2499)	60
4.2.2 ช่วงระบบเกษตรเคมี (พ.ศ. 2500 – 2543)	64
4.2.3 ช่วงระบบเกษตรอินทรีย์ (พ.ศ. 2544 – ปัจจุบัน)	70
4.3 เจ็อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรดั้งเดิมเป็นระบบเกษตรเคมีและเป็นระบบเกษตรอินทรีย์	80
4.3.1 เจ็อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรดั้งเดิมเป็นระบบเกษตรเคมี	80
4.3.2 เจ็อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่มีผลให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบเกษตรเคมีเป็นระบบเกษตรอินทรีย์	86
4.4 ผลที่ได้รับจากระบบเกษตรอินทรีย์ต่อเศรษฐกิจ สังคมและการฟื้นตัวของสิ่งแวดล้อม	116
4.4.1 ด้านเศรษฐกิจ	116
4.4.2 ด้านสังคม	123
4.4.3 ด้านการฟื้นตัวของสิ่งแวดล้อม	135
บทที่ 5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ	140
5.1 สรุปผลการศึกษา	140
5.2 อภิปรายผลการศึกษา	143
5.3 ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	147
ภาคผนวก	153
ภาคผนวก ก รายชื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์	154
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	156
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์และคำถามปลายเปิด	158
ภาคผนวก ง ภาพชุมชนบ้านป่าไผ่และกิจกรรมของกลุ่มเกษตรอินทรีย์	162
ประวัติผู้เขียน	176

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 รายละเอียดการเก็บข้อมูล	31
2 จำนวนประชากรบ้านป่าไผ่จำแนกตามอายุและเพศ	50
3 การให้ประโยชน์จากที่ดิน	51
4 ระดับการศึกษาของราษฎรหมู่บ้านป่าไผ่	55
5 สรุปผลระบบเกษตรดั้งเดิม	64
6 สรุปผลระบบเกษตรเคมี	69
7 รายชื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์บ้านป่าไผ่ หมู่ที่ 2 ต.แม่โป่ง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่	74
8 สรุปผลระบบเกษตรอินทรีย์	79
9 ภาวะหนี้สินของราษฎรหมู่บ้านป่าไผ่ ปี พ.ศ.2542	92
10 ภาวะหนี้สินของราษฎรหมู่บ้านป่าไผ่ ปี พ.ศ.2544	93
11 ผลการตรวจสารพิษในเลือด	100
12 รายชื่อสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์และชีวภาพ	140
13 รายชื่อผู้ให้ข้อมูล	157

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1 การเปรียบเทียบการพัฒนา	10
2 การเกษตรแบบยั่งยืน	20
3 กรอบแนวคิดในการศึกษา	26
4 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	29
5 ระบบเครือข่ายติดตระกูลธาตุอินจันทร์	54
6 เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเกษตรดั้งเดิมเป็นระบบเคมี	85
7 เงื่อนไขที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบเกษตรเคมีเป็นระบบเกษตรอินทรีย์	115
8 ระบบการเรียนรู้	126
9 การเกิดเครือข่ายระหว่างชุมชน	134
10 ผลที่ได้รับจากระบบเกษตรอินทรีย์	139
11 ระบบการเรียนรู้สู่การพึ่งตนเอง	142

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 เส้นทางเข้าหมู่บ้านป่าไผ่	46
2 แผนที่อำเภอดอยสะเก็ด	47
3 แผนที่ตำบลแม่โป่ง	48
4 แผนผังหมู่บ้านป่าไผ่	49
5 ศิลปะพื้นบ้านของชุมชนป่าไผ่	162
6 สภาพดินที่ดีขึ้นหลังปลูกถั่วพุ่มบำรุงดิน	162
7 ยุงข้าวในยุคแรกที่เกิดเพื่อยั้งชีพ	163
8 ยุงข้าวในยุคผลิตเพื่อขาย	163
9 ลงแขกดำนาในระบบเครือญาติ	164
10 ลงแขกเกี่ยวข้าวในหมู่เครือญาติ	164
11 พ่อหลวงทองสุข ผู้นำพาชุมชนหลังกลับมาพึ่งตนเอง	165
12 นายประเสริฐ ทะลาบุญ ที่ปรึกษาอาวุโสของกลุ่ม	165
13 นายอนันต์ และนางพัฒนา ช่วยกันบรรจุปุ๋ยน้ำอินทรีย์	166
14 ปุ๋ยน้ำอินทรีย์ทำจากเศษพืช	166
15 นายสุรชัย มรกตวิจิตรการ ผู้ประสานงานของกลุ่มกับหน่วยงานภายนอก	167
16 ผู้วิจัยร่วมกิจกรรมกับกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์	167
17 นายบุญแทน ไทใจอุ่น อดีตพ่อค้าขายปุ๋ยเคมีปัจจุบันหนึ่งในสมาชิก เกษตรกรอินทรีย์	168
18 นายวาทย์ ญาติผู้่ง กับการถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรให้ลูกชาย	168
19 นางพัฒนา วงเวียน กับแปลงผักปลอดสารพิษ	169
20 นายสมหมาย ทาอินทร์ เก็บถั่วฝักยาวส่งขายในตลาดบ้านป่าไผ่ทุกวัน	169
21 นายสมหมาย ทาอินทร์ (ประธานกลุ่ม) กับผลผลิตที่มีขายทุกวัน	170
22 นายสุรชัย นำเกษตรกรตำบลตรวจเยี่ยมแปลงเพื่อนเกษตรกร	170
23 นายสมหมายและนายอนันต์ ช่วยกันผลิตปุ๋ยน้ำอินทรีย์ในช่วงเวลาว่าง	171
24 บ้านนายสุรชัย กับการเผยแพร่ความรู้แก่เพื่อนบ้าน	171
25 การเอามือ เอาแรง ในระบบเครือญาติ	172
26 ผลกระทบของการเกษตรเคมี ผลผลิตขายไม่ออก	172

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
27	ปุยน้ำอินทรีย์ของกลุ่มที่มีขายในราคาเป็นกันเอง	173
28	กองปุ๋ยหมักที่พบเห็นทั่วไปในแปลงกลุ่มสมาชิก	173
29	ภูมิปัญญาชาวบ้านของกลุ่มเกษตรอินทรีย์	174
30	แปลงสมาชิกกลุ่มเกษตรอินทรีย์ผู้ปลูกถั่วลิสงบำรุงดิน	174
31	ผู้วิจัยตรวจสอบสภาพกองปุ๋ยหมักของกลุ่มเกษตรอินทรีย์	175
32	ถังปุยน้ำอินทรีย์ทำจากหอยเชอรี่ของกลุ่มเกษตรอินทรีย์	175

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved